

ГАЗЕТА
1918 йил
21 июндаган
ЧИҚА БОШЛАГАН

СОВЕТ УЗБЕКИСТОН

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ,
ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 232 (20. 799) 1990 йил II октябрь, пайшанба Баҳоси 3 тийим.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Пленуми тўғрисида АХБОРОТ

1990 йил 9 октябрь куни КПСС Марказий Комитетининг Пленумида мамлакатдаги аҳвол ва иқтисодий бозор муносабатларига ўтказиш борасида КПССнинг вазифалари тўғрисидаги масалани муҳокама қилиш давом этди.

Мунозараларда Украина ССР Полтава район йўл ремонт-курилиш участкасининг ёш ишчи-ремонтчи В. Т. Чуйков, СССР Давлат меҳнат ва ижтимоий масалалар комитети Бутуниттифоқ меҳнатни ташкил этиш илмий марказининг директори А. А. Пригарин, Киров вилоят партия комитетининг биринчи котиби С. А. Осминин, Туркменистон ССР Вазирлар Кенгашининг Раиси Х. А. Аҳмедов,

СССР металлургия вазири С. В. Колпаков, М. В. Ломоносов номидаги Москва давлат дорилфунуни иқтисодиёт факультети сиёсий иқтисод кафедрасининг доценти А. В. Бузгалин, Эстония Компартияси Марказий Комитетининг биринчи котиби Э. -А. А. Силлари, Ереван давлат дорилфунуни кафедрасининг мудири Ю. И. Мкртумян, Томск вилоят партия комитетининг биринчи котиби А. А. Пономорев, Тожикистон ССР Вазирлар Кенгашининг Раиси И. Ҳаёев сўзга чиқди.

Пленумда тузилган Таҳрир комиссияси номида КПСС Марказий Комитети-

нинг котиби А. С. Дзасохов нутқ сўзлади.

Тушган таклифлар ва мулоҳазалар атрофича кўриб чиқилиб, муҳокама қилинганидан кейин шу масала юзасидан қарор қабул қилинди.

Пленум «КПСС Марказий Комитетининг комиссиялари тўғрисида» ва «КПССнинг норматив-методик ҳужжатлари ҳақида»ги қарорларни ҳам қабул қилди.

Пировардида Пленумда КПСС Марказий Комитетининг Бош котиби М. С. Горбачев нутқ сўзлади.

Шу билан Пленум ўз ишини тугаллади.

КПСС Марказий Комитети Пленумининг 1990 йил 9 октябрь қарори КПСС Марказий Комитетининг комиссиялари тўғрисида

1. КПСС Уставининг 29 параграфига мувофиқ КПСС Марказий Комитети фаолиятининг асосий йўналишлари билан шугулланувчи: мафкуралар; ижтимоий-сиёсий; ижтимоий-иқтисодий; КПССнинг аграр сиёсати; хотин-қизлар ва оила масалалари; КПССнинг миллий сиёсати; халқаро сиёсат муаммолари; бошланғич партия ташкилотларининг фаолиятини янгилаш доимий комиссиялари тузилсин.

КПСС XXVIII съездида қабул этилган қарорларга мувофиқ КПСС Марказий Комитетининг фан, таълим ва маданият, КПССнинг ёшлар сиёсати масалалари; ҳарбий сиёсат комиссиялари тузилсин.

2. Комиссияларнинг шахсий таркиби ва уларнинг раҳбарлари тасдиқлансин. Комиссияларга КПСС Марказий Комитети аъзоларининг иштироки билан уларнинг бир комиссиядан иккинчисига ўтиш тўғрисидаги масалаларни мунозараларда ҳал этиш ҳуқуқи берилсин. Бунда КПСС Марказий Комитетининг аъзоси

фақат битта комиссияда бўлиши мумкинлигига асосланиб иш тутилсин.

3. Маслаҳатчилар КПСС Марказий Комитети комиссияларининг тақдимида биноан КПСС Марказий Комитетининг Пленумида тасдиқланади, деб белгилан қўйилсин.

4. КПСС Марказий Комитети комиссияларининг фаолияти ҳусуслатларини эътиборга олиб шу комиссиялар тўғрисидаги низомиларга эга бўлиш мақсадида мувофиқ деб ҳисоблансин.

5. КПСС Марказий Комитетининг комиссияларида 1991 йилга янги ражаларини ишлаб чиқиш тасдиқлаш топирилсин. КПСС Марказий Комитетининг Котибияти бу ражаларни умумлаштириб, уларни КПСС Марказий Комитети ва Марказий Назорат комиссиясининг аъзоларига, иттифоқдош жумҳуриятлар Компартиялари, Марказий Комитетларига, мухтор жумҳуриятларнинг жумҳурият партия комитетларига, ўлка, вилоят партия комитетларига юборсин.

КПСС Марказий Комитети Пленумининг 1990 йил 9 октябрь қарори

КПССнинг норматив- методик ҳужжатлари тўғрисида

КПСС Марказий Комитетининг Котибиятига КПССнинг норматив-методик ҳужжатлари лойиҳаларини партия ташкилотларига, коммунистлар ўртасида кенг муҳокама қилишни уюштириш топирилсин.

Лойиҳалар партия матбуотида эълон қилинсин.

КПСС Марказий Комитети Пленумида

Пленум ўз ишининг биринчи куни, 8 октябрда КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, Марказий Комитет котиби А. С. Дзасоховнинг партия XXVIII съезидан кейин ўтган даврда КПСС Марказий Комитети Котибиятининг иши тўғрисидаги ахборотини тинглади.

Партия XXVIII съезидан иш тугатган пайтдан бери орадан сўзлаб 100 кун вақт ўтди, деди Марказий Комитет котиби. Съезддан кейинги даврда жамиятнинг янгилашнинг мураккаб масалаларига жавоб нашлаш учун зўр ғайрат билан иш борилади. Партиянинг фаолиятининг обдон ўзгарган, таъбир жоиз бўлса, юксак

шароити, бунинг устига ҳужжалидаги номуносабатлиқларнинг кучайиши, истеъмол бозоридан аҳвол, миллиятлараро муносабатлар соҳасидаги вазият ва бошқа кўп ҳолда партия ташкилий-сиёсий ҳаракатлари анча кучайтиришга ундамоқда, эрталаб Михаил Сергеевич Горбачевнинг нутқида партияга, Марказий Комитет аъзоларига янграган даъватининг моҳияти ҳам мана шундан иборат эди.

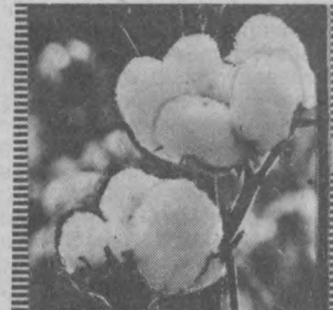
Марказий Комитетининг Сиёсий Бюроси ўзининг иттифоқдош жумҳуриятлар Компартияларига кенг вакиллик билан бирга узоқ муддатли аҳамиятга эга бўлган партия сиёсатининг энг кенг

миқёсда йўналишларини ишлаб чиқишга киришди. Сиёсий борада батафсил ишлаб чиқилган муаммолар жумласига аввало КПССнинг янги дастури лойиҳаси устидаги ишни ташкил этиш, барча поғоналардаги халқ депутатлари кенгашларида партия гуруҳлари фаолиятининг қондалари, иш шакллари ва усуллари, бозор иқтисодиётига ўтиш шароитини сиёсий жиҳатдан таъминлаш қўшмоқ керак.

Биз мана шу ва бошқа стратегик муаммоларга ёндашишда аввало съезд қарорларини амалга ошириш учун кураш ҳар бир кишининг, партия ходимлари юқори лавозимли ҳозирги авлодига мансуб бўлган барча кишиларнинг коллектив ва айни вақтда мажбурий шахсий масъулияти билан таъминлашнинг лозимлигига асосланиб иш тутаймиз. Сиёсий бюронинг янгида бўлиб ўтган мажлисларидаги жуда кичкин мунозараларда шу фикр энг асосий фикр бўлди.

КПСС ҳужжалини бошқаринг вазифаларини халқ депутатлари Советларини топишар экан, совет халқининг манфаатларига мос бўлиб тушадиган самарали ижтимоий-иқтисодий сиёсатини ишлаб чиқишда қатнашши учун масъулиятини ўз зиммасидан асло соқит қилинмас. Янги Иттифоқ шартномасини шакллантиришда зўр ғайрат билан иштирок

БУТУН КУЧ-ҒАЙРАТИМИЗ, ҚАЛБ ҚЎРИМИЗНИ СЎНГГИ МИЛЛИОНГА БАҒИШЛАЙЛИК

ПАХТАНОМА

Азиз пахтакорлар! Ғалаба манзили яқин. Ҳар бир дақиқа жасорат ва фидойилик талаб қилади. Ҳаво очик кунларнинг қадрига етайлик.

Пахтакорларга хизмат кўрсатиш ҳар биримиз учун ҳам қарз, ҳам фарз.

Жалолқудуқ районидagi Ленин номида жамоа ҳўжалиги деҳқонларининг иялиги ҳар гектар ердан режадаги 25 ўрнига 35 центнердан хирмон кўтариш.

Суратда: Муқимжон Мирзаалимов. Унинг терган пахтаси 120 тоннадан ошди.

Т. ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

ЗАФАР САТРАЛРИ

● Қорақўл районидagi «Октябрь» жамоа ҳўжалиги меҳнатқиллари йиллик режани адо этишди. Улар давлатга 3564 тонна «оқ олтин» сотишди. Ҳар гектар ердан олинган ҳўсил 35,5 центнерга етказилди. Топширилган пахтанинг 93 фоизи биринчи ва иккинчи навлардир. 2 минг 200 тонна уруғлик пахта етиштирилди.

Бу ютуққа Р. Ҳудоев, Қ. Рўзиев, Р. Азиев, Р. Бозоров, Б. Уринов бошлиқ бригадалар ҳўсилдорлигини 36-37 центнерга етказиб, катта ҳўсса қўшди. Ҳўжалик деҳқонлари ўз имкониятларини ҳўсбалаб қиқиб, қабул пунктларига яна 300 тонна пахта етказиб беришга ва ҳўсилдорлигини 39 центнердан оширишга аҳд қилишди.

● Ленинград районидagi Ленин номида колхоз пахтакорлари ҳам маррага етишди. Улар мавсуд 1329 гектар ернинг ҳар гектаридан 30,3 центнердан пахта йнгиштириб оlishди. Уларнинг иялиги давлатга яна 600 тонна пахта сотиб, ялпи ҳўсилдорлигини 35 центнерга етказиш.

● Янгирек районидagi Киров номида жамоа ҳўжалиги пахтакорлари мавсуд 970 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 30,1 центнердан ҳўсил йнгиштириб олиб, йиллик маррани етказишди. Ҳўслининг 96 фоизи юқори навларни ташкил этиди. Ҳўжалик бўйича ҳўзирча 2935 тонна пахта етиштирилди. Унинг дастлабки даромади 3 миллион 37 минг сўмга етди. Ҳирмонга Я. Ҳудойназаров, Қ. Давлетов, О. Каримов, Б. Жуманнўзов, Ж. Бекжонов бошлиқ бригадалар баъраваки ҳўсса қўшди. Уларда ҳўсилдорлиги 32-34 центнерни ташкил этиди.

● Ҳонқа районидagi Оқунбобоев номида жамоа ҳўжалиги аъзолари эса давлатга 6391 тонна пахта сотишди. Ҳар гектар майдондан олинган ҳўсил 30,1 центнер. Б. Бекметов, Ю. Машарипов, П. Каримова бошлиқ бригадалар бу ютуққа мўносиб ўлуш қўшди.

«ОҚ ОЛТИН» ХИРМОНИГА

Жумҳуриятимиз вилоятларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 10 октябрга бўлган МАЪЛУМОТ

(режага нисбатан фойз ҳўсбиди)

Биринчи устун — вилоятлар, иккинчи устун — бир кунда, учинчи устун — мавсуд бошидан бўён, тўртинчи устун — бир кунда машинада терилгани, бешинчи устун — мавсуд бошидан бўён.

Хоразм	1,14	86,82	0,75	55,72
Бухоро	1,90	82,90	1,36	57,24
Сурхондарё	2,08	82,43	2,10	105,65
Фарғона	1,94	82,08	1,46	61,93
Андижон	1,96	80,72	1,75	77,92
Қашқадарё	2,35	89,91	2,64	93,23
Наманган	3,10	84,12	3,65	75,23
ҚАССР	1,98	81,82	2,07	85,97
Самарқанд	2,02	79,35	2,41	84,87
Тошкент	3,67	78,94	4,08	83,13
Сирдарё	3,82	74,23	4,39	83,99
Жиззах	3,71	73,50	4,49	85,96

Жумҳуриятимиз бўйича:	2,43	86,17	2,66	79,86
Шу жумладан ингичка тотали пахта				
Сурхондарё	2,50	88,65	2,56	110,43
Наманган	1,33	88,43	—	—
Бухоро	2,38	84,05	1,88	26,82
Қашқадарё	1,17	33,40	4,84	124,16

Жумҳуриятимиз бўйича:	2,03	75,14	2,89	111,08
-----------------------	------	-------	------	--------

КОМИССИЯЛАРНИНГ МАЖЛИСЛАРИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Мафкура комиссиясининг навбатдаги мажлиси бўлди. Уни комиссия раиси, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг котиби Ж. Ҳ. Ҳамидов олиб борди.

Комиссия аъзолари янги шароитда унинг ишини таъминлаштириш масалаларини муҳокама қилар эканлар, жойлардаги ишларни янада чуқурроқ ўрганишга, партия ташкилотларига ўз вақтида аниқ-равшан ердан кўрсатишга алоҳида эътибор бердилар. Бу мамлакат ва жумҳурият бозор муносабатларига ўтаётган ҳозирги шароитда айниқса муҳимлиги таъкидланди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг мажлисида комиссиялар, жумҳурият жамоат ташкилотлари билан янада қалнин ҳамжиҳатлик қилиш юзасидан тушган таклифлар кўриб чиқилди.

Комиссия мажлисида шу йил охирига қадар амалга ошириладиган ишлар режаси тасдиқланди.

10 октябр кўни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Миллатлараро муносабатлар муаммолари ва ҳуқуқий масалалар комиссиясининг мажлиси бўлди.

Мажлисини комиссия раиси, Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг Раиси М. И. Иброҳимов олиб борди. Ҳозирги шароитда миллиятлараро муносабатларни мустаҳкамлаш ва ривожлантириш ҳам партиянинг, ҳам бутун жамиятнинг энг муҳим вазифаларидан бирига айланаётгани таъкидланди. Бозор муносабатларига ўтиш шароитида турли

миллатга, динга мансуб кишилар ўз куч-ғайратларини олға қараб елликлик умумий ишда бирлаштиришлари зарур.

Сўнгра, чиққан кишилар шовинизм, миллатчиликнинг ҳар қандай кўринишларига, ўз ғаразли мақсадларини йўлдан миллатлараро эҳтиросларини авж олдиришга уринаётган кишиларга ўз вақтида ва ошқора зарба бериш кераклигини таъкидладилар. Ҳўжурини қўнғиларига истисносиз ҳамма рияз этиши керак. Қўнғиларини улар Ўзбекистон ССРнинг ҳар бир фуқаросини лийн-пукта ҳўмоя қилиши учун доимий равишда таъминлаштириш керак.

Мажлисида комиссиянинг йил охирига бақариши лозим бўлган аниқ вазифаларни белгиланди.

(ЎЗАТГ).

«ОБУНА-91»

Партиявий нашрларга обуна ҳафталиги

Қашқадарё вилоятида партиявий нашрлар, Иттифоқ, жумҳурият, вилоят, район рўзнома ва ойнамаларига обуна ҳафталиги ўтказилди.

Вилоят партия комитети ташаббуси билан ўтган ушбу ҳафталик давомида партия, фаоллари, журналистлар жўйноми, Қашқадарё вилоятининг номи, Қашқадарё вилоятидаги Карл Маркс номида совхозлар, Қашқадарё районидagi «Коммунизм йўли», «Марксизм», «Шахрисабз

районидagi Энгельс номида колхозлар партия ташкилотлари партиявий нашрларга обуна ҳафталигида фаол иштирок этишди. Обаста ташкилотларда жамоатчи обуна тарқатушчилар роли оширилди. Минглаб муштарийлар «Совет Ўзбекистони» рўзномасига обуна бўлдилар.

М. КАРОМОВ,
«Совет Ўзбекистони» муҳбири.

СССР ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ ҚАРОРИ

«Виждон эркинлиги ва диний ташкилотлар тўғрисида»ги СССР Қонунини кучга киритиш ҳақида

СССР Олий Кенгаши қарор қилади:

1. «Виждон эркинлиги ва диний ташкилотлар тўғрисида»ги СССР Қонуни эълон қилинган пайтдан бошлаб кучга киририлсин. Виждон эркинлиги ва диний ташкилотлар тўғрисидаги қонун ҳужжатлари улар қайта кўриб чиқилганига қадар амал қилади, чуқури у мазкур Қонунга зид эмас.

2. Иттифоқдош, мухтор жумҳуриятлар Олий Кенгашининг иттифоқдош, мухтор жумҳуриятлар қонунларини «Виждон эркинлиги ва диний ташкилотлар тўғрисида»ги СССР Қонунига мувофиқлаштирилсинлар.

3. Мавсуд қонунларга мувофиқ, илгари рўхсатга олинган диний ташкилотлар юридик шахс ҳуқуқини олиш учун 1991 йилнинг 1 июлигача халқ депутатлари район (шаҳар) кенгашлари ижроия комитетларига қайд этилган мазҳабини сақлаб қолган ҳолда фақат ушбу қонуннинг талабларига мос келадиган низомиларни тақдим этишлари белгилансин. Ушбу низомилар бир ой муддат ичида рўхсатдан ўтказилиши керак. Мавсуд қонунларга мувофиқ илгари рўхсатдан ўтказилмаган, янгида ташкил этилаётган, шунингдек ўз мазҳабини ўзгаришга қарши диний ташкилотлар ўз низомиларини 1991 йилнинг 1 июлидан бошлаб тақдим этишлари ва низомилар рўхсатдан ўтказилмаган кейин қонунда белгиланган тартибда юридик шахс ҳуқуқини олади.

4. СССР Вазирлар Кенгаши 1991 йилнинг 1 январига:

СССР қонунларини «Виждон эркинлиги ва диний ташкилотлар тўғрисида»ги СССР Қонунига мувофиқлаштиришга оид таклифларни ва қонун бузилиши учун жавобгарлигини белгилаш тўғрисидаги таклифларни СССР Олий Кенгашига тақдим этсин;

СССР ҳукуматининг қарорлари «Виждон эркинлиги ва диний ташкилотлар тўғрисида»ги СССР Қонунига мувофиқлаштирилсин;

идоравий норматив ҳужжатларни қайта кўриб чиқиш, диний ташкилотларнинг низомиларини қайд этиш ҳамда уларга ибодатхоналар ва иншоотлар, бошқа мол-мулк ва ер участкалари бериш тартибини низоҳаб берадиган ҳужжатларни тузиш ва жойларга юбориш таъминлансин;

Қонунда белгиланган вазифалар ва ваколатларга эга бўлган диний ишлар билан шугулланувчи СССР Давлат идораси тўғрисидаги низоми тасдиқлансин. СССР Вазирлар Кенгаши ҳузуридаги диний ишлар ваколатли кенгаши муассасасини тарқатиб юбориш тўғрисида қарор қабул қилинсин.

5. СССР Вазирлар Кенгашига:

давлат таълим системаси-

нинг ўқув дастурларини «Виждон эркинлиги ва диний ташкилотлар тўғрисида»ги СССР Қонунига мувофиқлаштириш мақсадида 1992-1993 ўқув йилида уларни қайта кўриб чиқиш таъминлансин;

диний ташкилотларнинг чет эллардаги мол-мулкига бўлган ҳуқуқларини рўёбга чиқаришда уларга қўмак ва ёрдам бериш топирилсин.

6. Халқ депутатлари маҳаллий кенгашлари, давлат ташкилотлари низомида белгиланган тартибда қайд этилган диний ташкилотларнинг ибодатхона мол-мулкни ва улар фойдаланаётган маъмурий-ҳўжалик биноларини ҳамда улар атрофидаги иншоотларни ўзларига мулк қилиб ёки шартнома асосида бепул фойдаланиш учун топириш тўғрисидаги масалалар ҳусусидаги мунозараларини ҳал этсинлар.

7. СССР Олий Кенгашининг қонунчилик, қонунийлик ва ҳуқуқ-тартибот масалалари комитети СССР

Олий Кенгашининг халқаро ишлар комитети, СССР Олий Кенгашининг ёшлар ишлари комитети, СССР Олий Кенгашининг мудофаа ва давлат хавфсизлиги масалалари комитети билан биргаликда СССР Олий Кенгашининг бешинчи сессиясига виждон эркинлиги ҳусусидаги фикр-мулоҳазалар юзасидан фуқароларнинг муқоабил ижтимоий-фойдали муассасаларининг турли шакллари жўйноми этишини қонун йўли билан таъминлашга оид таклифларни тайёрласин.

8. Жамоат ташкилотларига ўз низомиларни ва диний ташкилотларини «Виждон эркинлиги ва диний ташкилотлар тўғрисида»ги СССР Қонунига мувофиқлаштириш тавсия этилсин.

СССР Олий Кенгашининг Раиси

А. ЛУКЪЯНОВ.

Москва, Кремль.
1990 йил 1 октябрь.

УҲАМЕДОВ,
оятидаги Қи-
хта тозалаш
ишчиси.

ЕТИШТИРИЛГАН ҲОСИЛНИ ТЎЛА ЙИҒИШТИРИБ ОЛАЙЛИК ВА АСРАЙЛИК

Вазирлар Кенгаши Раёсати мажлисидан

Қордаги олмалар... Махшур қўшиқда бу чиройли эшитилди. Аммо ҳақиқатда ҳам олмалар қор тагида қолса-чи? Олмагина эмас, картошка, помидор ва пилё қор тагида қолиб кетса-чи? Ахир биз қиш бўсағасида турибмиз. Минглар тонна этилган мевалар териб олишга мунтазир.

Ҳолбуки, бу йил саҳийроқ келишнинг эрта баҳордан оқ тасаввур қилиш мумкин эди. Жумҳурият экин майдонлари структурасида ҳам бу ҳақдаги ғамхўрликни байқаш мумкин эди: боллар ва тоқорлар, поллар картошка майдонлари 27 минг гектар кенгайиб, шу вақтгача ҳоқимлик қилиб келган ғўзани анча қисиб қўйди. Бир йиллик ўсиш—ун икки фоиз! Жумҳуриятда илгари озиқ-овқат экинлари майдони ҳеч қачон бундай кенгайитилмаган эди. Вазирлар Кенгаши Раёсати картошка, мева, сабзавот етиштириш 1,1 миллион тонна қўйиш қўлаётганлигини таъкидлади. Шундай қилиб, икки бозорга ҳам, умумийтироқ бозорга ҳам маҳсулот етказиб беришни анча қўлайлаштириш учун чинакам имконият вуҷудга келди. Бу эса истеъмолчилар учун фаровонлик, ҳўжаликлар учун қўшимча даромад демакдир, ўз-ўзидан равшани, маҳсулот мўл бўлса, нархлар ҳам арзон-лашади.

Лекин яхши иш ва бу ишга сарфланган меҳнат қўтилган натижани бериши учун ҳўжалик йили якунланаётган пайтда ҳам аниқ пухта иш олиб бориш керак. Ҳолбуки, сабзавот, картошка, мева қонвейерининг якунловчи босқинида ташвишли узиллишлар бўлмоқда. Октябрь ойининг бошларига қўрақалогистон АССР жамоа ва давлат ҳўжаликларидан картошканинг атиги 27 фоизи, Самарқанд вилоятида—40,7, Жиззах вилоятида—44,2, Наманган вилоятида—56 фоизи йиғиштириб олинди. Ҳўсил-ини йиғиб-териб олишнинг қўзалиб кетиши маҳсулотнинг нобуд бўлишига олиб боради. Мухтор жумҳурият картошка етиштирувчилари ишнинг пировад натижаси жуа ҳам—гектаридан 22 центнердан ҳўсал олин-

атиғи икки минг тонна картошка, 4,1 минг тонна ўрнига тўққиз юз тонна қўзн ва тарвуз, режалаштирилганга нисбатан 1,5 баравар кам мева ғамлади. Ўзбекистон жумҳурият давлат-кооператив ишлаб чиқариш биришмаси ҳам бу ишни сусткашлик билан олиб бормоқда.

Гап фақат харид қилишда кечинишда эмас. Бир қанча ҳўлларда қишлоқ ҳўжалик маҳсулотларини сақлайдиган жойнинг ўзи йўқ. Масалан, Сирдарё ва Наманган вилоятларида омиборларни мавсумга тайёрлашни қўзиб юборишди. Тайёр ҳўсалбланган омиборларда эса жиддий камчиликлар борлиғи аниқланди. Бунинг устига омиборларнинг тозалик ҳўлати ташвиш туғдиришда. Тошкент шаҳар деҳқончилик-саноат биришмасининг Ўзбекистон ССР 50 йиллиғи номи билан давлат ҳўжалигини 300 тонна сирғимли картошка омибори чиқтирилган тоза-ланмаган, Шунга қарамай бу ерга оддий картошка эмас, балки уруғлик картошка келтирилмоқда. Ахир келгуси йил ҳўсили шу уруғликнинг сифатида бори-қў!

Жумҳурият ҳўкумати эҳти-мол тутилган тақчилнинг олдини олиб, сабзавот, мева, картошканинг кечки навларини бошқа минтақа-лардан ва ҳўтто чет элдан сотиб олмақда. Ҳўзирги иқтисодий шароитда ана шу мақсад учун маблаг топиш осон бўлди, деб ўйлабсизми? Четдан келтирилган барча маҳсулотларини ало-ҳида жонқурчилик билан қа-бул қилиб олиш керак. Лекин вагонлар юки туши-рилмай тўхтаб қоляпти, ана шу кимматбаҳо юклар-нинг маълум қисми ана чўқитга чиқариб юборил-моқда.

Шуниси диққатга сазо-ворки, муҳонама чоғида бу муаммоларни ҳал этишга бир қанча ялғи ёндашувлар топилиди. Чунотчи, Туркис-

жада илгари судланган ва жазо муддатини ўтаган ки-шилар кўпинча яна жиноят-чилик йўлига қиришга маж-бур бўладилар.

Ушбу масала юзасидан ҳам бундай ҳўлатларда ра-ҳбарнинг шахсий жавобгар-лигини қўчайтириш, жум-ҳуриятимизда тўпланган, жумладан Бухоро вилояти-да тўпланган икбий тажри-бани умумлаштиришни қўн-дун чикарувчилар эти-борига тақдим этиш нияти-да. Прокуратура идора-ларининг вазифаси—қажо-хоналардан озод бўлган ғўқароларни қўндалик ҳў-қда қўнқитиришга қара-тидан қўнлар бажарилиши устидан сўзсиз назорат ў-натишни таъминлашдан ибо-рат.

Лекин, жиноятчилик ба-риб қўйилмади. Демак, хотиржамликка, лоқайди-ка мутлақо ўрин йўқ. Чун-ки ҳар бир жиноят ортда, ҳўтто ў арзиман бўлса ҳам, одамларнинг дарди ва ала-ми, камситилган нафосияти ҳўда виқдонга этиди. Бу эса жамиятимизнинг юзига тўлаш демакдир... Ўзга-лиқка қаттиқ қарши туриш, унинг йўлини қатъиян тў-сиш бизнинг вазифамиз-дир. Аниқ вақтда тергов хизмати ҳўдиларининг қасб-хўнар маҳорати юқори эмас-лиги, улар яхши жиқзолан-маганлиги, бошқа ҳўлис ва ноҳилис сабаблар туфайли

киши ишлаб чиқариш соҳа-сида банд бўлмаганлиги, яъни ишсизлик натижасида жиноятчилар сафи тобора қўйилмоқда.

Бундай шароитда ўз ум-рини ўтаб бўлган усуллар билан, юзакли равишда жи-ноятчиликка қарши кура-шиш фойдасиздир, ҳўқўни муҳўфаза қилиш идора-ларининг аниқ ва самарали фаоляти халқ депутатлари кенашларининг, ҳўжалик идоралари ва жамоат таш-килотларининг маффаатдор-лик билан олиб бораётган ишига ўзаро уйғулаштири-лиши лозим.

Кейинги йилда жумҳу-риятимиз Президентини энг оғир иқтисодий, ижтимоий танг вазиятдан чиқиш йў-лига қаратилган ўндан ортқ фармон чиқарди. Ма-салан, мактабларда, мак-табгача тарбия болалар му-ассасаларида бепул қонуш-талар ташкил этилди, ҳўси-ни уйларида нақарга яша-ётган талабаларнинг сти-пендияларига қўшимча ҳўл бўлди жўрий этилди, қўл бўлди оналар, пенсионер-ларга ҳам қўшимча ҳўл бў-лишмоқда... Намбағал ҳў-қароларга ёрдам қўратиш ма-қсадида жумҳурият давлат бюджетидан 235 миллион сўм пул топиш имконияти пайдо бўлди. Бу ўрнида ўй-қўй қилишнинг, қишлоқ меҳнатқилларига ер акра-тиш муаммолари ҳал этил-ганлигини ҳам эслатиб ўтиш ўринлидир. Бу қўпгина ола-ларнинг озиқ-овқат маҳсу-лотларига нисбатан эҳти-жани амалда яхшилаш им-конини берди.

Аҳўлининг 44-45 фоизи расман «яшашоқлик чега-раси»да яшаётган Ўзбеки-стонда ана шундай тадбирлар қўрилганлиги қўнгалдиқек иш бўлди. Албатта, Прези-дентнинг у ёки бу фармон-ларини, ҳўкумат қарорла-рини жиноятчиликнинг му-айян аҳўли билан боғлаш соддалик бўлур эди. Лекин бу фармон ва қарорлар жумҳуриятимиздаги умумий ижтимоий иқлимни яхши-лашга таъсир қўрсатаётган-лиги шўбҳасиздир. Худди шу соғлом маънавий-руҳий му-ҳит ноҳуш ҳўлатларга қар-ши кураш муваффақиятини таъминлашга, қўнқилишга, ҳўқўқ-тартиботни мустаҳкам-лашга қўмаклашишни му-мкин. Шунга ҳам айтиш керак-ки, бизда олиб борилаётган ижтимоий сўбат туғайли,

Ҳолбуки, ҳўма жойда ҳам белгиланган қўндаларга қатъий риоя қилинмапти. Савдо ҳўдиларининг четдан келган қайқовчилар билан тил бириктириш ҳўлатига қў-лаб аниқланмоқда, қайқов-чилар айрим молларнинг тақчиллигиндан бойлик ортти-риш учун фойдаланмоқдалар. Гушт, мева ва саноат молла-рини рухсатсиз жумҳурият-дан ташқарига олиб кетаёт-ган юк машиналари ушлана-пти. Масалан, Бухоро рай-он матбуот уюшмаси ба-лик консервалари солинган 900 та қўтини Қирғизистон-га олиб кетиш учун «рухсат» берган, Тошкентдаги «Элек-троприбор» заводидан Қо-зғистонга олиб кетиш учун тўққиз минг сўмлик қироқ-лар олинган, Тошкент пойаб-зал савдоси идорасига қар-раш 127-мағзинда моллар-ни яширадиган жўй борли-ги аниқланди. Магазин му-дир бу ерга 27 минг сўм-лик хориждан келтирилган пойабзални яширган. Анди-жан матбуот жамияти дў-қонларида бир кишига ўнлаб ва юзлаб килограмм ун, гу-руч ва ёг сотилмоқда.

Вазирлар Кенгашининг Раёсати мева ва сабзавот маҳсулотларини харид қи-лиш ва сақлаш учун масъул бўлган ҳўдиларга қатъий баҳо берди. Тошкент вилоят ижроия қўмитети раисининг биринчи ўринбосари ўртоқ О. Г. Айдаков агар ишлар-нинг аҳўлини тобдан яхши-лашни таъминламаса, унга нисбатан қаттиқроқ чора қў-рилиши ҳўқида оғўхланри-рилди. Ишдаги жиддий кам-чиликлар учун Тошкент ша-ҳар деҳқончилик-саноат би-ришмаси раис ўртоқ С. Т. Тошқўлов оғўхланририлди.

Мева-сабзавот маҳсулот-ларини йиғиштириб олишни тезроқ туғаллаш, уни сотиш ва сақлаш учун жойлаш би-лан боғлиқ масалаларни те-зоркорлик билан ҳал қилиш учун Вазирлар Кенгаши Раи-сининг биринчи ўринбосари ўртоқ И. Х. Ҳўрабевов бо-шичилида жумҳурият штаби тузилди. Бу ишда амалий ёрдам бериш учун Вазир-лар Кенгаши Раёсати аъзо-лари жумҳурият вилоятлари-га биринчиб қўйилди.

Мажлисда келгусида бозор иқтисодиётига ўтиш шароити-да йиғим-теримни пухта ту-ғаллаш ва мева-сабзавот маҳсулотларини етарли ми-қдорда ғамлаб қўйиш алоҳи-да аҳамиятга моликлиги таъ-кидланди. Шу муносабат билан Раёсат ўзининг жумҳу-рият бозорини ҳўмоқ қилиш билан боғлиқ олинғи қар-орларига яна бир бор қайт-ди. Баҳорда халқ истеъм-оли молларининг айрим ту-ларини Ўзбекистон ССР ҳў-қудан ташқарига олиб чи-қиш чеклаб қўйилганлиги ҳўда жумҳурият аҳўлисига озиқ-овқат маҳсулотлари ва ашўвий молларни сотишни барқарор қилишга доир вақ-тинчалик қарорлар товар за-пасларини сақлаб қўлишга ва савдода тартибсизлиқнинг олдини олишга анча ёрдам берди.

Жумҳурият аҳўлисини ҳў-моқ қилиш ва истеъмол бозорини муҳўфаза қилиш мақ-садида қўнқилиш ташаббу-си тарзида «Савдо қўндала-рини, молларни сотиб олиш, жумҳурият ташқарисига олиб чиқиб кетиш ёки жўнатиш тартибини бузганлиги учун моддий жавобгарлик тўғри-сида» давлат ҳўжжати билан таъйинлаш мақсадида мувофиқ деб топилиди. Унда қўзда ту-тилган қарорлардан бири 300-1000 сўм миқдорда қи-римас солиш, қўндалар тақ-доран бузилган тақдирда бундан ҳам қаттиқ қарорлар қўриширди. Бу қўнун лойи-ҳасининг йил охиригача Олий Совет сессияси қўриб чи-қиши учун тақлиф қилиниши қўзда тутилмоқда.

(ЎТАГ шарҳловчиси).

Ўзбекистон ССР Олий Совети комиссияларига

АРМИЯДА ХИЗМАТ ҚИЛИШГА ҒАМХЎРЛИК ВА ЭЪТИБОР

Ўзбекистон ССР Олий Совети Мўдоффа масалалари ва ҳар-бий хизматчиларини ижтимоий жиқатдан ҳўмоқ қилиш комис-сиясининг набабдаги мажлиси бўлди. 1990 йил кузги қақи-риққа тайёрларлик, Ўзбекистон ССР Президентини И. А. Каримовнинг «Жумҳурият ёшларини армияга қайқирш ва улар-нинг ҳарбий хизмати ўташини тақомиллаштириш чораларини тўғриқилди» фармони ва ушбу Фармонга мувофиқ жумҳу-рият Вазирлар Кенгаши қабул қилган қарорин бажариш би-лан боғлиқ масалалар қўриб чиқилди. Ҳўқўни муҳўфаза қилиш идораларининг ҳарбий прокуратура ва ҳарбий ко-миссиялар билан ўзаро муносабатлари муаммоларни ҳам му-ҳўлама қилинди.

Мажлисда Ўзбекистон ССР Вазирлар Кенгашининг маъсул ҳўдилари, жумҳурият Проку-ратураси, Ички ишлар вазирли-ги, Соғлиқни сақлаш вазирли-ги, ҳарбий прокуратура, ҳар-бий комиссиялар ва армиялар, Тошкент шаҳар, район иж-роия қўмиталарининг раисла-ри қатнашдилар.

Мажлисини Олий Советнинг мўдоффа масалалари ва ҳар-бий хизматчиларини ижтимоий жиқатдан ҳўмоқ қилиш комис-сиясининг раиси В. Р. Нибза-тов олиб борди.

Мажлисда Ўзбекистон ССР ҳарбий комиссари генерал-майор В. Н. Махмудов, жум-ҳурият соғлиқни сақлаш вази-ри С. М. Бахромов ахборот бердилар.

Мажлисда кузги қақириққа тайёрларли ишлари мураккаб ижтимоий-сиёсий вазиятда олиб борилаётганлиги таъкид-ланди. Ҳўзирги пайтда армия-да ҳам ва турмушда йўл қў-йилганлиги сабаб қўдсизлар-жангчиларда норозилик таъ-диратган бўлса, уларнинг ота-оналари ва жумҳуриятнинг бутун жамоатчилигида қайқи-газав ўйғотмоқда. Армияда ҳа-нузгача интизом ва тартибни қўпол равишда бузиш, устайга эид муносабатлар, ҳарбий хизматчиларнинг ҳўлоқ бўлиши каби ҳўдсизлар мавжуд.

Ҳўзирги вақтда жумҳурият ҳарбий комиссариатлари Ўзе-бекистон ССР Президентини Фар-монини бажариш юзасидан етарли даражада иш олиб бормаёттирлар. Маълумки, бу ҳўжжат ёшларни Қўролли Ку-члар сарфарида қайқирини ташкил этишни, йиғиштириш хизмати ўташини, уларнинг ижтимоий ҳўмосини яхшилаш-га қаратилган. Шу йилнинг ку-зидан бошлаб жумҳурият йи-

гитларини Ўзбекистондан таш-қарига жойлашган ҳарбий ку-рилиш қисмларига юбориш тўғрисида, Тинч даврда ҳар-бий хизмат бурчини бажариш чоғида ҳўлоқ бўлганларнинг укариши қаттиқ қўйилди. Мажлисда ҳарбий комиссари-атлар фаолятига доир муам-молар тўғрисида гапирилди. Ҳарбий комиссариатлар ҳўлоқ бўлган ҳарбий хизматчиларнинг саломатлигини муста-ҳкамлаш ишларини ташкил этиш учун жумҳурият соғлиқни сақлаш вазирининг ўринбосари таш-ҳамда вилоят ижроия қў-миталари соғлиқни сақлаш бошқармалари бошлиқларининг ўринбосарлари лавозим-ларига ҳанузгача ҳеч қим та-йинланмаганлиги ҳўқида таш-вишланиб гапирилди.

Жумҳурият йиғитларини ар-мияга қайқириниш ва улар-нинг ҳарбий хизмати ўташли-рини тақомиллаштириш билан боғлиқ бошқа қўпгина муам-молар ҳам ўртага қўйилди. Мажлисда Ўзбекистон ССР Олий Советининг Раиси М. И. Иброҳимов, Қизил Байроқ ор-денли Туркистон ҳарбий округи қўнқиларни қўмондонининг биринчи ўринбосари— штаб бошлиғи генерал-лейтенант Ю. Д. Буркеев сўзга чиқди-лар.

Мажлис ишда Ўзбекистон ССР Олий Совети Ёшлар иш-лари қўмитетининг раиси А. А. Аъзамхўжаев, республика Олий Совети Қўнқилиш, қў-нқилиш ва ҳўқўқ-тартибот қў-митетининг раиси Э. Ҳ. Хали-лов, Туркистон ҳарбий округи сўсий бошқармаси бошлиғи ўринбосари генерал-май-ор И. С. Фурманов, ҳўда генерал-майор В. А. Қалаш-ников қатнашдилар.

(ЎТАГ).

Ўз турмушининг барча жабҳаларини тобдан қайта қўраёт-ган мамлакат аниқсиз ижтимоий жиқатдан соғлом бўлиши зарур. Чўқур иқтисодий ўзгартишлар ҳўсусида гап кетган-да, ўтиш даврдаги камчиликлар кескин бекорролаштирувчи тўс олишга йўл қўйиб қабул қилинган сўсий йўлни изчи-л ўтказиш жўда мўҳимдир.

СССР Президенти М. С. Горбачевнинг иттифоқдош, мухтор жумҳуриятларнинг раҳбарлари номига, мамлакатда иш олиб бораётган халқ ҳўқимчилигининг барча идораларига йўллаган ва 12 сентябрь куни эълон қилинган «Қўнқилиш ва ҳўқўқ-тар-тиботни мустаҳкамлаш тўғрисидаги мўрожаъномаси худди ана шундай ташвиш билан йўрилган.

Ҳўш, бутунги кўнда Ўзбекистондаги оператив аҳўл қандай! Давлатимиз бошлиқнинг тасвирлари жумҳуриятимизда амал-да қандай рўбёга чиқаришмоқда! ЎзТАГ мухбири А. БАРА-НОВ қўнқилиш ва ҳўқўқ-тартиботнинг аҳўли учун бевосита жавоб берадиган ҳўқўни муҳўфаза қилиш идораларининг раҳбарларидан шу ҳўда гапириб беришни илтимос қилиди.

Б. М. МУСТАФОВЕВ, Ўзбекистон ССР прокурори: — Афуски, жумҳуриятимиздаги оператив ҳўлатини яхши ҳам, барқарор ҳам деб бўлмайди. Кейинги вақтда мамлакатимизнинг ҳўамас ерида кузатилаётган бузғун-чилик жараёнлари ҳам унга ҳўсидир ва булар ижтимоий-иқтисодий ривожланишдаги қийинчиликларнинг, маъна-вий ва аҳўлий қадриятлари-миз бузиллишининг, жамоат-чилик интизоми ва масъу-лянт пайсаяиб кетишининг, қўнқунга нисбатан ҳўрмат-сиязликнинг бевосита оқиб-ати ҳўсалбанади.

Мана шунинг учун ҳам «Қўнқилиш ва ҳўқўқ тар-тиботни мустаҳкамлаш тў-ғрисида»ги телеграммани жуа асоси ва ўз вақтида йўлланган телеграмма деб ҳўсўбалаймиз. Давлатимиз беғанини совет ҳўқимияти-вақид барча даражаларда вақидларига ана шу шоши-қанча билан мўрожаат қўнқилиш табиий. Ушбу мўрожаатдаги қўндалар, ундаги тасвирлар жумҳурият прокуратураси коллегияси-нинг мажлисларида, ҳўқў-ни муҳўфаза қилиш идора-ларининг мувофиқлашти-рувчи кенашларида муштар-лиқ муҳонама этилди, муштар-лиқ ҳаракатларининг ре-жалари белгиланб олинди. Ўзбекистонда саккиз ой ичидан 54 минг 864 марта жиноят содир этилганлиги бўйқатла олинди. Бу эса ўтган йил йиллик мўбойидаги жи-ноятчилик энг кўп содир этилган ўтган йилнинг шу даврга нисбатан саккиз ярим фоиз кўп демакдир. Бинобарин жиноятларнинг барча турлари, аниқсиз га-раали йўналишдаги жиноят-лар амалда қўпайганлиги қайд этилмоқда.

Ўзбекистонда юзга кел-ган вазият қатга фаоляти қўрсатаётган жиноятчилар борлигидан тобора кўпроқ далолат бермоқда. Бундай жиноятлар мавжудлигининг, жиноятчилик қўпайишининг асосий сабабини биз ўзи-мизда ана тўлғаниб қол-ган ва ҳал этилмаган икти-содий ҳўамда ижтимоий му-аммоларда қўрқимиз. Тур-муш ва рўзғорда бўлаётган дониймий моддий етишмовчи-ликлар, молларнинг мутта-силь равишда қамалиб бора-ётганлиги «пиққола» икти-содий учун ҳўлай шартли-ратмоқда. Ҳўзирнинг ўзи-даёқ деярли бир миллион

бутунги кўнда жиноятлар-нинг ўндан бир қисми амал-да фўш этилмайпти.

Жиноятчи ўзи олиши ке-рак бўлган жазадан қўти-либ қўлиши адолатдан эмас. Энг ёмон шундаки, жаза-ланмаслик янги жиноятлар-нинг келтириб чиқаради. Ҳў-қўни муҳўфаза қилиш фа-содий жиқати—жазонинг муносабат билан биз аниқ-равшан тақлифлар турку-мин тайёрланди. Улар Ўзе-бекистон ССР Олий Кенга-шининг бўлажак сессияси муҳўкамасига тақдим эти-лади.

Авал жазоланган киши-ларнинг қайта жиноят қи-лиши тўғрисидаги масала жуа ўткир бўлиб туртибди. Қилинган тақлифлардан маъ-сул бўлишча, ҳўзир жи-ноят содир этганлик учун жиноий жавобгарликка то-ғилаётган ҳар беш кишининг бири илгари судланган бў-либ чиқмоқда. Бунда жа-миятнинг ўзи кўп дара-жада айбдор. Бир марта жуа муқаддатни ўтаган ки-ши одадига ҳаётга қайти-ши қўнқина жуа оғир бў-лади: ишонсизлик, унинг ҳўқўқни асосиз равишда чеғаралаш натижасида у иш-га жойлашишни имконияти-дан, ўз рўзғорини йўлга солиш имкониятидан маҳ-рум бўлади. Маҳаллий кен-гашлар, уларнинг ижроия қўмиталари, доимий комис-сиялар мазкур масалалар ҳўлдан қўнқина юзакли шу-ғулланишда, ҳўлоқ. Нати-

идораларининг, амалдаги бар-ча давлат тузилмалари, сўсий ва ижтимоий тузилма-ларнинг куч-гайратлари ва юмшларини бириштирган-дагина жамиятга фуқаро-лар учун маънавий жиқат-дан соғлом иқлим яратиш мумкин.

В. Г. ГУСЕВ, Ўзбекистон ССР ички ишлар вазирининг биринчи ўринбосари:

— Биз мамлакат Прези-дентининг «Қўнқилиш ва ҳўқўқ тартиботни мустаҳ-камлаш тўғрисида»ги мўро-жаъномаси матбуотда эълон қилинганидан сўнг барча ҳўзматлар билан биргаликда шошилинч кенгаш ўтказдик. Жиноятчиликка қарши ку-рашни қўчайтириш тўғри-сида давлат бошлиғи қўй-

лашмагани билан боғламоқ-да. Жўмладан, милиция ушлаган жиноятчиларнинг қўнқилиш тез орада яна озодликка чиқмоқда, суд-лар ҳам у ёки бу сабаблар асосида уларни озод қилиб юбормоқда, ёки уларга нисбатан жуа энгил, қў-пинча эса шартли жаза қо-ралари белгиланмоқда. Са-вол-жавабда қатнашган ки-шиларнинг 26,6 фоизи жи-ноятчиликнинг қўпайган-лиқ сабабларини аҳўли тур-муши моддий даражасининг пастлигиде деб билди. Аф-тидан, бунда, ижтимоий нуқтани-назардан муайян ҳа-қиқат бор.

Фуқароларнинг 26,9 фоиз милициянинг фаоляти-ни кейинги икки йил ичиде ях-шилашмади, балки аввалги даражасида қолди, деб ҳи-

ган вазифа, яъни шошилинч номанинг 3-бўлими муҳ-онама қилинди.

Бутунги кўнда жумҳуриятимизда жиноятчиликка қар-ши олиб борилаётган ку-рашнинг аҳўлини, уни кел-тириб чиқараётган сабаблар ва кимлардан қўнун бил-лан ҳўсалбашмасликка им-кон бераётган омилларни муфассал қизғин муҳонама қилиди. Президент қўпгина вазифаларни муваффақий-ли ҳал этиш учун ишлаб чиқилиши лозим бўлган тадбирларга доир тақлиф-ларни қўриб чиқиди. Барча ҳўзматларнинг вақиллари ўз фикр-мулоҳазаларини айт-дилар.

Назаримизда, жамоатчилик фикрини сўраб билиш юза-сидан ўтказилган савол-жа-воб натижалари шўбҳасиз қизқиқш уйғотди. Ана шу натижалар ҳўқида кенгаш-лаб айтилди. Ана шу савол-жа-воб натижаларига қўра, кейинги икки йил ичиде мазкур тадбирда қатнашган жумҳуриятимиз аҳўлисининг 49 фоизи у ёки бу даражада жиноятчиларнинг тажовузларидан жабрланган, талончилик, ўғрилик, бос-қинчилик, беэорлик жуа кўп бўлган... Сўралган ки-шиларнинг 45,4 фоизи ўз-ларини хавфсиз ҳис қи-лайдилар, улар тинч ҳаёт кечирishi имконияти йўқли-гидан ташвиш билдирилди. Фуқароларнинг 22,4 фоизи жиноятчиликнинг қўпай-ганини жазаданмаслик ва ҳаддан ошмиш билан, ҳўқў-қий нормаларнинг тақомил-

милиция ҳўдимини ташкил этади. Шундай қилиб, итти-фоқимиздаги ўртача дара-жага таққослаганда ҳар бир ҳўдимини икки ҳисса кўп иш бажарилади. Бутунги кў-нда қўшима равишда ўн етти минг нафар ҳўдим та-лаб этилмоқда.

Жумҳуриятимиздаги ола-ратив вазият кейинги икки йил ичиде норасмий таши-лотларнинг турли-туман оммавий чиқиллари, ми-нинглар, намоийшлар сабаб-ли нийҳоятда мушқуллашди кетмаганда, эҳтиمول, шун-дай ҳўлда ҳам вазифамизни уддалаган бўлур эдик. Бу эса тартибни сақлаш ва жиноятчиликка қарши ку-раш борасидаги асосий ва-зифаларни ҳал этишга жалб қилинган қўнқилар доимий равишда ана шу ишларга сафарбар этишни тақозо қилмоқда, бутун иш жаҳи-ми қўпайтирмоқда. Мажор-ли вазиятлар қўчайиб, улар нчки ишлар идораларини эндиликда ўз тартибда алоҳида вазифа юклатилган милиция отрядларига эга бўлишларига мажбур этмоқ-да.

Бироқ милиция ҳўдим-ларининг етишмаслиғи на-тижасида ҳўзир бундай му-салааларни ҳал этишимиз жуа қийин бўлмоқда. Шу сабабли шаҳар, қишлоқ ми-лиция бўлимларини, ёки ҳўзир айтиш одад тўсига кирганидек, маҳаллий ми-лиция идораларини ташкил этиш масалалари ҳам ни-ҳоятда мураккаб бўлмоқда. Ҳўлобуки, мана шундай бў-лимларини тузиш зарура-ти ва эҳтиёжи пайдо бўлди. Биз юзга келган мўнотан-сибликни ҳўзирча ўз кучи-миз билан тузата олмаймиз, ҳўдимлар зиммасига юкла-тиладиган вазифаларни қў-пайтириш, икчи имконият-ларни керагидан ортқ са-дик аҳўлдан чиқига тўғри келмоқда.

Адолат юзасидан таъкид-лаш керакики, жумҳурият милициясининг аҳўлини акс эттирувчи ана шу манзара-ларнинг ҳўамаси умумийти-фоқимиздаги аҳўлга қара-мадан унчалик ёмон эмас. Расмий ҳўсоби идоралари-нинг маълумотларига қара-ганда, Ўзбекистонда йилга ҳар икки юз кишига битта жиноят тўғри келади. Итти-фоқимизда эса бу кўрсат-киқ ўртача 12 кишини таш-кил, этади. Шу сабабдан жумҳуриятимизда, жиноий аҳўл ниҳоятда қўрқинчли даражада деб айтишдан

жумҳуриятимизда бун-дай янги тузилмалар ўз вақтида амалга оширилган фойдала иш бўлишига ишон-чимиз қомил. Ўнди сўз халқ депутатларига...

ўзимни тийган бўлур эдим. Боз устига, кейинги вақтда жиноятчиликнинг ўсиши па-саётганлиги сезилмоқда. Ҳўтто жиноятчилик нуқтаи назаридан унчалик яхши деб ҳўсўбланмаган ва Ўзе-бекистонда содир этилаётган жиноятларнинг ўндан бир қисми тўғри келадиган Тош-кентда жиноятчилик 9 ой ичиде атиги 4,1 фоиз қўпай-ди—бу аввалги йилларда-ги шундай даврга нисбатан 4,5 баравардан қамроқ де-макдир.

Биз тахминан беш ой мо-байнида кузатилаётган бун-дай тақомилни нафақат ҳў-қўни муҳўфаза қилиш идо-ралари олиб бораётган му-ваффақияти ишнинг нати-жаси, деб ҳўсўбалаймиз, у айни вақтда бошқа давлат тузилмалари, партия ташки-лотлари, жамоатчилик би-лан самарали ҳамжиқат-лиқнинг натижаси ҳамдир. Тўғри, биз ҳеч ҳам хотир-жам бўлиш ниятида эмас-

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг Қонуни

ВИЖДОН ЭРКИНЛИГИ ВА ДИНИЙ ТАШКИЛОТЛАР ТЎҒРИСИДА

I боб

УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

1-модда. Қонуннинг вазифалари

Ушбу Қонун фуқароларнинг динга ўз муносабатини белгилашга ва уни ифодалашга, бунга мос этиқодга, ҳеч қандай тўсиқсиз динга этиқод қилишга ва диний расм-рўсулларни бажо келтиришга бўлган ҳуқуқларига, шунингдек ижтимоий адолат ва тенгликка, динга муносабатидан қатъи назар, фуқароларнинг ҳуқуқ ва манфаатлари ҳимоя қилинишига кафолат беради ҳамда диний ташкилотларнинг фаолияти билан боғлиқ муносабатларни тартибга солиб туради.

2-модда. Виждон эркинлиги ва диний ташкилотлар тўғрисидаги қонулар

Виждон эркинлиги ва диний ташкилотлар тўғрисидаги қонулар виждон эркинлигининг асосий қаролатларини СССР Конституциясига мувофиқ белгилаб берадиган ушбу Қонундан ҳамда СССР Иттифоқи, иттифокдош ва мухтор жумҳурияларнинг шунга мувофиқ чикариладиган қонуларидан иборат.

3-модда. Виждон эркинлиги ҳуқуқи

Виждон эркинлиги ҳуқуқи қўра ҳар бир фуқаро ўзининг динга муносабатини мустақил белгилайди.

Якка ўзи ёки бошқалар билан биргаликда ҳар қандай динга этиқод қилиш ёки ҳеч қандай динга этиқод қилмаслик динга муносабат билан боғлиқ этиқодларни ифодалаш ёки тарғиб қилиш ҳуқуқига эга.

Ота-оналар ёки уларнинг ўғиллари шахслар ўзаро келишган ҳолда ўз фарзандларини ўзларининг динга муносабатига мувофиқ тарзда тарбиялашга ҳақлиқдирлар.

Фуқаро ўзининг динга, диний этиқодга ёки ундан воз кечишга, ибодат қилишга, диний расм-рўсуллар ва маросимларда иштирок этишга қатъий қарор қилишга ҳақлиқдир. Диний ташкилотларнинг аъзолари фуқаролар билан баб-баравар сиёсий турмушда қатнашиш ҳуқуқига эгадирлар.

Диний ташкилотлар амалдаги қонун талабларига ва ҳуқуқ-тартибга риоя этишга мажбурдирлар.

Давлат динга этиқод қилувчи ва унга этиқод қилмайдиган фуқаролар ўртасида, турли диний мазҳабга эга фуқаролар ўртасида, шунингдек уларнинг ворислари ўртасида ўзаро сабр-тоқат ва ҳурмат ўрнатилишига қўмаклашади.

6-модда. Мақбалии черковдан (диний ташкилотлардан) ажратиш

СССР давлат татлим системаси черковдан акратилган ва дунёвий туста эга. Фуқароларнинг динга муносабатидан қатъи назар, улар татлимнинг барча турлари ва даражаларидан баҳраманд бўладилар.

Фуқаролар ўзи истоган тилда яқна тартибда ёки бошқалар билан биргаликда динга ўргатиш ва диний татлим олиши мумкин.

Белгиланган тартибда қайд этилган устлавари (низоми) бўлган диний ташкилотлар ўз низомига мувофиқ, бошқалар ва катта ёшдаги кишиларга диний татлим бериш учун ўқув юрлари ёки гуруҳлар ташкил этиш, шунингдек бунинг учун ўзларига қарашли ёки ўзларига фойдаланиш учун бериб қўйилган бинолардан фойдаланиб, татлимни бошқа шаклларда олиб бориш ҳуқуқига эгадирлар.

СССРда диний ташкилотлар

7-модда. Диний ташкилотлар

Диний ташкилотлар, бошқармалар ва марказлар, моностирлар, диний ушмалар, миссионерлик жамиятлари (ваколатлар), диний ўқув юрлари, шунингдек

диний ташкилотлардан иборат бирлашмалар СССРда диний ташкилотлардир. Диний ташкилотлар ўз марказлари (бошқармалари)га эга бўладилар.

СССРда диний ташкилот-

лар фуқароларнинг динга этиқод қилиш ва диний тарғиб этишга бўлган диний этиқодларини қондирши мақсадида тузилади ва ўз таркибига мувофиқ иш юртайди. ўз ҳодимларини сайлайди, тайинлайди ва уларни ўзгартиради.

8-модда. Диний жамият

Диний жамият биргаликда динга этиқод қилиш ва бошқа диний этиқодларни қондирши мақсадида фуқаролар томонидан тузилади ҳамда ихтиёрийлик асосида иш юртайди.

Диний жамият тузиладиган тўғрисида давлат идораларини хабардор қилиш мажбурий эмас.

9-модда. Диний бошқармалар, марказлар ва бирлашмалар

Диний бошқармалар, марказлар ва бирлашмалар ўз низомига асосида иш юртайдилар, чуқри улар амалдаги қонунга эид эмас.

СССРнинг чет элда раҳбар марказларига эга бўлган диний ташкилотлар ўз фаолиятида уларнинг устлавари (низоми)га (агар бунда совет қонуларини бузилмас) амал қилишлари мумкин.

Давлатнинг диний бошқармалар, марказлар ва бирлашмалар, жумладан чет эллардаги шундай ташкилотлар билан қонун востасида тартибга солинмаган муносабатлари улар билан давлат идоралари ўртасидаги ахдлашувга биноан ҳал этилади.

10-модда. Моностирлар, Иттифоклар ва ваколатхоналар

Диний бошқармалар ва марказлар ўзларининг қайд этилган низомига мувофиқ моностирлар, диний ушмалар ва миссионерлик ташкилотлар (ваколатхоналар) ташкил этиш ҳуқуқига эгадирлар. Улар қонунда белгиланган тартибда рўйхатга олинмайдиган ўз устлавари (низоми) асосида иш юртайдилар.

Моностирлар ва диний иттифоклар диний жамиятлар тузиш учун ушбу қонунда қўзда тутилган тартибда уларнинг устлавари (низоми)ни қайд этиш йўли билан ҳам ташкил этилиши мумкин.

11-модда. Диний ўқув юрлари

Диния бошқармалари ва марказлари ўзларининг рўйхатдан ўтказилган устлавари (низоми)га мувофиқ равишда диния ҳодимларини ҳамда улар учун зарур бўлган бошқа диний мухтаассиликдаги ҳодимларини тайёрлаш учун диний ўқув юрларини ташкил этишга ҳақлиқдирлар. Диний ўқув юрлари қонунда белгиланган тартибда рўйхатга олинмайдиган ўз устлавари (низоми) асосида иш олиб борадилар.

Қундузги олий ва ўрта диний ўқув юрларида тахсил қўраётган фуқаролар ҳарбий хизматни ўтатиши кечиктириш, солиқ солиш, татлим даврини меҳнат стажига қўшиш юзасидан давлат ўқув юрларининг ўқувчилари учун белгилаб қўйилган ҳуқуқлар ва имтиёзлардан фойдаланадилар.

12-модда. Диний ташкилотларнинг устлавари

Диний ташкилотнинг фуқаро қонуларига мувофиқ равишда унинг ҳуқуқий қобилиятини белгилаб берадиган устави (низоми) қонунда белгилаб қўйилган тартибда рўйхатга олинлиши керак. Бундай уставда диний ташкилотнинг тури ва қайерда жойлашгани, унинг қайерда хизмат қилиши, диний бирлашманинг ташкилий тузилишида тутган ўрни, мулкий ҳолати, корхоналар ва оммавий ахборот восталари татисс этиш, бошқа диний ташкилотларга асос солиш, ўқув юрларини барпо этиш ҳуқуқлари ва бошқа ваколатлари ҳақидаги, унинг фаолияти тўхтатишган тақдирда мулкий масалаларни ва бошқа масалаларни ҳал этиш тўғрисидаги маълумотлар, шунингдек мазкур ташкилот фаолиятининг ўзига хос хусусиятларига боғлиқ ўзга қондалар бўлиши керак.

Фаолиятнинг диний татлимни белгилаб берадиган, диний ташкилотнинг бошқа диний масалаларини ҳал қилмайдиган устлавари (низоми) ёки ўзга ҳужжатлар давлат идораларида рўйхатга олинмайдилар. Агар тегишли давлат идораларида диний ташкилотларнинг вакиллари бўлса ва улар амалдаги қонунларга эид бўлмаса давлат уларни маълумот учун қабул қилади ҳамда ички тартибларини ҳурмат қилади.

13-модда. Диний ташкилотлар — ҳуқуқий шахслардир

Диний ташкилотлар уларнинг устави (низоми) рўйхатга олинган пайдан бошлаб ҳуқуқий шахс деб тан олинади.

Диний ташкилотлар ҳуқуқий шахс сифатида қонунларга ва ўз устави (низоми)га мувофиқ ҳуқуқлардан фойдаланадилар ва бурчли бўладилар.

14-модда. Диний ташкилотларнинг устлавари рўйхатга олиш

Диний жамият ҳуқуқий шахс ҳуқуқий ҳолатини олиш учун уни тузган ўн саккиз ёшга тулган ва камида ўн кишидан иборат бўлган фуқаролар жамиятининг фаолияти қўзда тутилган жойдаги халқ депутатлари район (шаҳар) кенгаши ижроия комитетига устав (низоми)ни қўшиб ариза топширадилар. Агар диний жамият қандайдир бирор диний ташкилотга мансуб бўлса, бу уставда қўрсатилган ҳамда тегишли қўймақларга ёки марказ томонидан тасдиқланади. Ижроия комитет аризани бир ой муддат ичда қўриб чиқади ва тегишли қарор қабул қилади.

Мазкур модданинг биринчи қисмида айтилган тасдиқнома бўлмаган тақдирда халқ депутатлари маҳаллий кенгаши ижроия комитети қўшимча материалларни сурашга ва мухтаассиликнинг ҳуқуқсизлигини олишга ҳақлиқдир. Бундай ҳолларда қарор уч ой муддатда қабул қилинади.

Диний бирлашмалар, шунингдек марказлар, бошқармалар, моностирлар, диний иттифок, ушма, диний ташкилотлар томонидан тузиладиган диний ўқув юрлари ўзлари жойлашган ердаги халқ депутатлари район (шаҳар) кенгаши ижроия комитетига ана шу ташкилотлар қабул қилган устав (низоми) рўйхатга олиш учун тақдим этадилар. Ижроия комитет уставни бир ой муддатда рўйхатга олиш ҳақида қарор қабул қилади.

Иттифокдош ва мухтор жумҳурияларнинг қонунларида диний ташкилотларнинг устлавари (низоми)ни рўйхатга олишнинг ўзига тартиб белгиланиши мумкин.

15-модда. Диний ташкилот уставини рўйхатга олиш

Диний жамоа ёки диний ташкилот устави (низоми)ни рўйхатга олишнинг рад этиш тўғрисидаги қарор аризаларга рад этиш асослари қўрсатилиб ёзма шаклда юборилади. Бу қарор ёки ушбу қонунда белгилаб қўйилган қарор қабул қилиш муддатини ўтказиб юбориш устидан давлат бошқарув идоралари ва мансабдор шахсларнинг фуқароларнинг ҳуқуқларини камситувчи ҳарийқонунчи ҳаракатларни устидан шиқоят қилиш учун белгилаб қўйилган тартибда судга шиқоят қилиш мумкин.

16-модда. Диний ташкилотлар фаолиятининг тўхтатиш

Диний ташкилотларнинг фаолияти уларнинг ўз қўрсатмаларига мувофиқ ёки ушбу қонуннинг, СССР Иттифоқи, иттифокдош ва мухтор жумҳуриялар бошқа қонуларининг қондаларини бузган тақдирда улар тутатилгандагина тўхтатилиши мумкин.

Диний ташкилот фаолиятини тўхтатиш тўғрисидаги қарорини унинг уставини (низоми)ни рўйхатга олган идоралар қабул қилади. Ушбу қарор устидан фуқароларнинг судлов қонуларига қўзда тутилган тартибда судга шиқоят қилиш мумкин.

III боб

ДИНИЙ ТАШКИЛОТЛАРНИНГ МУЛКҲИ ҚОЛАТИ

17-модда. Давлат, жамоат ташкилотлари ёки фуқаролар мулк бўлган мол-мулкдан фойдаланиш

Диний ташкилотлар ўз этиқодлари учун давлат, жамоат ташкилотлари ёки фуқаролар шартнома асосида уларга бериладиган иморат ва мол-мулклардан фойдаланишга ҳақлиқдирлар.

Халқ депутатлари маҳаллий кенгашилари ва давлат идоралари давлат мулк ҳисобланган дин билан боғлиқ ва ўзга мол-мулкни диний ташкилотларга уларга мулк қилиб ёки текин фойдаланиш учун беришлари мумкин.

Диний ташкилотлар шу ҳудуддаги дин билан боғлиқ бинолар ўзларига топширилишида устун ҳуқуққа эгадирлар.

Дин билан боғлиқ бўлган иморатларни ва мол-мулкларини диний ташкилотларга топшириш масаласига доир қарорлар тегишли илтимоснома олинган пайдан бошлаб бир ой муддатдан кечиктирмай қабул қилинади ва айна пайдта бу ҳақида аризаларга ёзма хабар қилиниши керак.

Тарих ва маданият ёдгорликлари бўлган иморатлар ва буюмларни диний ташкилотларга топшириш ва бу ташкилотларнинг улардан фойдаланиши қонунга мувофиқ амалга оширилади.

Диний ташкилотлар қонунларда белгилаб қўйилган тартибда ерга эгалик қилдилар ва ундан фойдаланадилар.

18-модда. Диний ташкилотларнинг мулк

Диний ташкилотларнинг фаолиятини таъминлаш учун зарур бўлган иморатлар, диний буюмлар, ишлаб чиқариш, ижтимоий ва хайрия иншоотлари, пул маълумлари ва ўзга мол-мулк уларнинг мулк бўлиши мумкин.

Диний ташкилотлар ўз маблаг, фуқароларнинг, ташкилотларнинг ахсонлари ҳисобига сотиб олинган ёки барпо этилган ёхуд давлат томонидан топширилган, шунингдек қонунда қўзда тутилган бошқа асосларга қўра сотиб олинган мол-мулкка нисбатан мулк ҳуқуққа эгадир.

IV боб

ДИНИЙ ТАШКИЛОТЛАР ВА ФУҚАРОЛАРНИНГ ЭРКИН ДИНИЙ ЭТИҚОД БИЛАН БОҒЛИҚ ҲУҚУҚЛАРИ

21-модда. Диний урф-одатлар ва маросимлар

Диний ташкилотлар ибодат қилиш ёки диний йиғилишлар ўтказиш учун бемалол келиш мумкин бўлган жойларга, шунингдек ўкиб динга ҳурмат қиладиган жойларга (эпиграфларни) асос солиш ва сақлаб турниш ҳуқуқига эгадирлар.

Ибодат, диний урф-одатлар ва маросимлар ибодат қилинадиган биноларда ва уларга тегишли ҳудудларда, эпиграфларда, диний ташкилотларнинг муассасаларида, қабристонларда ва мурда қудриладиган жойларда, фуқароларнинг хонадонлари ва ховлиларида ҳеч қандай тўсиқликсиз ўтказилади.

Ҳарбий қисмларнинг қўмондонлиги ҳарбий хизматчилар бўш вақтларида ибодатда ва диний маросимларни бажаришда иштирок этишларига тўсиқлик қилмайдилар.

Касалхоналарда, госпиталларда, кесалар ва ногиронлар уйларида, дастлабки қамоқ жойларида ва жазони ўташ жойларида ибодатлар ва диний маросимлар у ерлардаги фуқароларнинг илтимосига мувофиқ ўтказилади. Ана шу муассасаларнинг маълумоти диния ҳодимларини тақдир этишга қўмаклашади, ибодат қилиш, маросим ёки урф-одатни ўтказиш вақтини ва бошқа шартларини аниқлашда иштирок этади.

Чет эллардаги мулк ҳам диний ташкилотнинг ўз мулк бўлиши мумкин.

Диний ташкилотлар ихтиёрий равишда молиявий ахсон ва бошқа ахсонлар билан муносабат қилишга ва уларни олишга ҳақлиқдирлар.

Диний ташкилотларнинг молиявий ва мулк ахсонларидан, шунингдек уларнинг даромадларидан солиқ ундирилмайдилар.

Диний ташкилотларнинг мулк ҳуқуқларини қонун муҳофаза қилади.

19-модда. Диний ташкилотларнинг ишлаб чиқариш ва хўжалик фаолияти

Диний ташкилотлар қонунларга ва ўз устлавари (низоми)га мувофиқ ноишторлик, матбаа, ишлаб чиқариш, таъмирлаш-қуриш, қишлоқ хўжалик корхоналари ва бошқа корхоналари, шунингдек ҳуқуқий шахс мақомига эга бўлган хайрия муассасалари (етимхоналар, интернатлар, касалхоналар ва бошқалар) таъсис этишга ҳақлиқдирлар.

Диний ташкилотларнинг ишлаб чиқариш фаолиятидан олган фойдаларидан ва ўзга даромадларидан қонунларга мувофиқ жамоат ташкилотларнинг корхоналари учун белгиланган тартибда ва миқдорда солиқ ундирилади.

20-модда. Ўз фаолиятини тўхтатган диний ташкилотларнинг мулкни тасарруф этиш

Диний ташкилотларнинг фаолияти тўхтагандан сўнг давлат, жамоат ташкилотлари ёки фуқаролар фойдаланиш учун уларга берган мол-мулк олдинги эгаларига қайтарилади.

Диний ташкилот фаолияти тўхтатилган тақдирда унинг ўз мулк ҳисобланган мол-мулкни тасарруф этиш унинг устави (низоми)га ва амалдаги қонунларга мувофиқ амалга оширилади. Диний ташкилотларга тегишли бўлган диний маросимларга мўлжалланган мол-мулк қарз берувчиларнинг эътирозларига мувофиқ ундириб олиниши мумкин эмас.

Ҳуқуқий ворислар бўлмаган тақдирда мол-мулк давлат ихтиёрига ўтади.

Диний ташкилотлар ҳузурида хайр-ахсон қилиш, диний адабиётни ўрганиш ва тарқатиш ҳамда ўзга маданий-маърифий фаолият учун тузиладиган жамоаларни, иттифокларни, ушмаларни ҳамда фуқароларнинг бошқа бирлашмаларини тузишлари мумкин.

Улар жамоат бирлашмалари учун белгиланган тартибда рўйхатга олинмайдиган ўз устлавари (низоми)га эга бўлишлари мумкин.

Диний ташкилотлар ўзлари мустақил равишда, шунингдек жамоат фойдалари орқали хайрия фаолиятини ва меҳр-муруватни амалга оширишга ҳақлиқдирлар.

Ана шу мақсадлар учун ахсонлар ва ажратмалар солиқ солинадиган пул миқ-

доридан чиқариб юборилади.

24-модда. Динга ишонувчилар ҳамда диний ташкилотларнинг халқаро алоқалари ва мулоқотлари

Фуқаролар ва диний ташкилотлар гуруҳ бўлиб ёки яқна тартибда халқаро алоқалар ва бевосита шахсий алоқалар ўрнатилган ҳамда бундай алоқа ўрни давом эттиришга, жумладан эънат учун, йиғилишларда ва бошқа диний тадбирларда иштирок этиш учун чет элга боришга ҳақлиқдирлар.

Диний ташкилотлар диний ўқув юрларида таълим олиш учун фуқароларни чет элга юборишлари ва шу мақсадда хорижий фуқароларни қабул қилишлари мумкин.

V боб

ДИНИЙ ТАШКИЛОТЛАРДАГИ ВА УЛАРНИНГ КОРХОНАЛАРИДАГИ МЕХНАТ ФАОЛИЯТИ

25-модда. Диний ташкилотлардаги меҳнат билан боғлиқ ҳуқуқий муносабатлар

Диний ташкилот фуқарони ишта қабул қилишга ҳақлиқдир. Меҳнат шартлари диний ташкилот билан ҳодим ўртасидаги битимга мувофиқ белгиланади ва ёзма шаклда тузиладиган меҳнат шартномасида қўрсатилади.

Диний ташкилот меҳнат шартномасини белгиланган тартибда рўйхатга олишга мажбурдир.

Дин арбобларига ҳақ тўлаш шартларини белгилайдиган ҳужжатлар ҳам худди шундай тартибда рўйхатга олинади.

Диний ташкилотда меҳнат шартномасига мувофиқ ишлаётган фуқаролар касаб-ушманининг аъзолари бўлишлари мумкин.

26-модда. Диний ташкилотларда ишлаётган фуқароларнинг меҳнат ҳуқуқлари

Меҳнат тўғрисидаги қонунлар диний ташкилотларда меҳнат шартномаси асосида ишлаётган фуқароларга нисбатан давлат ва жамоат корхоналари, муассасалари ва ташкилотларини ишчилари ҳамда хизматчилари меҳнат шартномасида белгиланган тартибда баб-баравар равишда қўлланилади.

Ана шу мақсадларни қўлаб диний ташкилотлар, уларнинг корхоналари ва муассасалари давлат ижтимоий сугурта жамғармасига жамоат ташкилотлари, уларнинг корхоналари ва муассасалари учун белгиланган тартибда ва миқдорда ажратма ўтказиладилар.

Диний ташкилотларда ишлаётган барча фуқароларга қонунга мувофиқ умумий асосларда давлат пенсияси тайинланади ва тўланади.

Диний ташкилотлар таъсис этган барча корхоналарда, шунингдек улар тузган хайрия муассасаларида ишлаётган фуқароларга нисбатан давлат ва жамоат корхоналари, муассасалари ва ташкилотларининг ишчилари ҳамда хизматчилари билан баравар ижтимоий таъминлишлари ва ижтимоий сугурта қилинишига керак.

Ана шу мақсадларни қўлаб диний ташкилотлар, уларнинг корхоналари ва муассасалари давлат ижтимоий сугурта жамғармасига жамоат ташкилотлари, уларнинг корхоналари ва муассасалари учун белгиланган тартибда ва миқдорда ажратма ўтказиладилар.

Диний ташкилотларда ишлаётган барча фуқароларга қонунга мувофиқ умумий асосларда давлат пенсияси тайинланади ва тўланади.

Диний ташкилотларда ишлаётган барча фуқароларга қонунга мувофиқ умумий асосларда давлат пенсияси тайинланади ва тўланади.

Диний ташкилотларда ишлаётган барча фуқароларга қонунга мувофиқ умумий асосларда давлат пенсияси тайинланади ва тўланади.

Диний ташкилотларда ишлаётган барча фуқароларга қонунга мувофиқ умумий асосларда давлат пенсияси тайинланади ва тўланади.

Диний ташкилотларда ишлаётган барча фуқароларга қонунга мувофиқ умумий асосларда давлат пенсияси тайинланади ва тўланади.

Диний ташкилотларда ишлаётган барча фуқароларга қонунга мувофиқ умумий асосларда давлат пенсияси тайинланади ва тўланади.

Диний ташкилотларда ишлаётган барча фуқароларга қонунга мувофиқ умумий асосларда давлат пенсияси тайинланади ва тўланади.

Диний ташкилотларда ишлаётган барча фуқароларга қонунга мувофиқ умумий асосларда давлат пенсияси тайинланади ва тўланади.

Диний ташкилотларда ишлаётган барча фуқароларга қонунга мувофиқ умумий асосларда давлат пенсияси тайинланади ва тўланади.

Диний ташкилотларда ишлаётган барча фуқароларга қонунга мувофиқ умумий асосларда давлат пенсияси тайинланади ва тўланади.

Диний ташкилотларда ишлаётган барча фуқароларга қонунга мувофиқ умумий асосларда давлат пенсияси тайинланади ва тўланади.

Диний ташкилотларда ишлаётган барча фуқароларга қонунга мувофиқ умумий асосларда давлат пенсияси тайинланади ва тўланади.

Диний ташкилотларда ишлаётган барча фуқароларга қонунга мувофиқ умумий асосларда давлат пенсияси тайинланади ва тўланади.